

MEMO 2011/I

Orální historie je kvalitativní výzkumná metoda užívaná ve společenských vědách, především historii, sociologii, politologii, antropologii, literární vědě, filmové vědě či psychologii (někteří její představitelé o ní hovoří jako o oboru či dokonce hnutí). Nejstručněji by se dala vystihnout jako obraz lidské minulosti popsany slovy pamětníka. Hlavním cílem této metody není získávání faktů, ale samotný subjekt rozhovoru a jeho individuální sdělení, osobní prožitky, rozhodování ve složitých i každodenních situacích či osobní motivace. (Z tiskové zprávy COHA)

Středisko orální historie při KHI FPE ZČU v Plzni se pražského kongresu aktivně účastnilo. Naděžda Morávková přednesla příspěvek *Pitfalls of oral history methods in the biographies of historians of twentieth-century*, Lucie Böhmová příspěvek *Usage of oral history in the history lessons in elementary schools*. Zastoupení SOHI doplnila ještě tajemnice Bc. Vladimíra Janovcová, studentka FPE ZČU. Činnost SOHI prezentoval nápadný poster *Call for partners in oral history research*. SOHI si přivezlo ze setkání mnohé zajímavé kontakty a náměty na spolupráci a projekty, nadějně vypadají i možnosti zahraniční výměny studentů a odborných stáží. Doufejme, že se podaří využít většinu těchto zajímavých šancí. Pojd'te s námi spolupracovat ☺.

21. mezinárodní kongres historických věd, Amsterdam2010 / 21th International Congress of Historical Sciences, Amsterdam 2010

Naděžda Morávková

Tento slogan ovládl na celý týden centrum Amsterdamu, neboť právě holandská metropole měla tu čest hostit 21. Mezinárodní kongres historických věd 2010. Tradiční vrcholné setkání světových historiků probíhalo ve dnech 22. - 28. srpna 2010, převážně v historických budovách amsterdamské univerzity. Pro slavnostní zahájení v neděli 22. 8. vybrali pořadatelé důstojné prostředí amsterdamského hudebního divadla. Po uvítacích projevech rektora University of Amsterdam prof. Karla van der Toorna a prezidenta Královské nizozemské akademie umění a věd prof. Roberta Djikgraafa přednesl úvodní řeč *Voda a znalosti* prof. José Luis Peset, prezident Mezinárodního výboru pro historické vědy. Role vody v dějinách lidstva byla sjednocujícím tématem celého zahájení. Obzvláště zajímavě pojednali téma senegalský profesor současných dějin Ibrahima Thioub (Université Cheikh Anta Diop v Dakaru) a čínský profesor Bozhong Li (Tsinghua University, Peking). Thioub se zamýšlel nad souvislostmi mezi národnostními a mezistátními konflikty moderních dějin Afriky ve spojitosti se zápasem o vodu jako základní podmínku života na černém kontinentě. Bozhong Li prezentoval nový pohled na státotvornou roli vodstva v čínském starověku. Úchvatná byla kulturní vložka v podobě avantgardního holandského němého filmu *Déšť* z roku 1929 (režie Joris Ivens), jehož projekci doprovodila neméně avantgardní hudba známého holandského skladatele Huuba de Vriend z Haagu v progresivním aranžmá hudebního seskupení Kunst Uitschof Team z Leidenu. Speciální hudební nástroj nazvaný Rain Machine, navržený exkluzivně pro tuto příležitost, zde měl svou zdařilou premiéru.

Dalších pět dní probíhala v dvaceti prostorách amsterdamské univerzity jednání v sekcích. V sálech i na chodbách bylo možné při troše štěstí potkat takové kapacity jako Georga Iggerse, Giovanni Leviho,

Jürgena Kocku, Haydena Whita, Michaela Bibikova, Michaela Bentleyho, Lynn Huntovou, Margaret Jacobovou, Antonise Liakose a mnohé další. Nebylo možné ani zdaleka zúčastnit se všech lákavých prezentací a diskusí. Zdůrazním ty nejzajímavější z těch, které se mi podařilo vyslechnout. Sekci *Biografie a mikrohistorie* řídil případně Giovanni Levi, neboť italská historiografie je v tomto ohledu bezesporu v čele nejnovějších trendů. Životopisy a mikrohistorie zde byly představeny jako metoda, jež, slovy Leviho, „umožňuje mluvit o dějinách v obecné rovině, aniž by se ztratily zřetele individuální anebo naopak: popsat jednotlivé situace a osoby, aniž bychom upadli do generalizace stereotypů a aniž bychom ztratili ze zřetele širší pohled“. Velmi zajímavý byl příspěvek francouzského historika Prestona Perlusse o životních příbězích kupců a řemeslníků z jedné pařížské ulice v době francouzské revoluce. Jak se dalo očekávat, jednání sekce nakonec neminula rozsáhlá diskuse o poměru klasické a alternativní metody v současné historiografii a o možnostech a bariérách mikrohistorie a životopisů „obyčejného člověka“ v oblasti výpovědní hodnoty v historické odborné literatuře. Z dalších zajímavých sekcí zmíním *Národní dějiny a globalizace historie* pod vedením Susanne Popp, *Kdo vlastní historii?* pod vedením Richarda Vanna, *Obrazy, masmédia a historie* pod vedením Elisabeth Erdmann nebo neotřelé téma *Právo na smrt* pod skvělým vedením známé polské antropoložky a historičky Ewy Domanské. Není možné zde upozornit na všechna témata, která mě zaujala, nicméně za jakési vyvrcholení neobyčejného odborného zážitku z celého sympózia považuji páteční sekci *Význam dějin pro politiku a kulturu*, kterou vedl Frank Ankersmit a hlavní příspěvky přednesli Jürgen Kocka, Richard Vann, Hayden White a sám Ankersmit.

Celou konferenci provázely zajímavé přídavné akce, k nejlákavějším jistě patřil týden s Holland History House v Amsterdamském historickém muzeu s prohlídkami předních amsterdamských muzejí, historickými procházkami i projížďkami lodí, filmovým festivalem, kde se mimo jiné promítalo i české Ucho.

Bylo mi ctí reprezentovat Katedru historie FPE ZČU a Středisko orální historie SOHI při KHI FPE ZČU v Plzni a jeho nejnovější projekty *Hranice 1945 - 1989 ve vzpomínkách pamětníků a Být historikem ve dvacátém století* formou posteru a mnoha osobních setkání se zajímavými odborníky.

Historie žije a Amsterdam žil historií. Přejme si, ať se 22. kongres historických věd za pět let vydaří nejméně stejně skvěle jako ten amsterdamský.